

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

Tid. 2667

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

90000

Digitized by Google

Gheschreven van een goet Patriot vvoonachtich tot
 -s'Hartogenbosch, tot andtvoordt op eenen brief
 uyt Hollandt gesonden, bootschappende die
 goede tyding van het slaen, ende veroveren
 van die machtighe Spaensche Vloot
 in Duyns.

Door dien Manhaftigen Zee-heldt,
 MARTEN HERPERTSE TROMP.

Midtsgaders eenen anderen BRIEF van een Roomsch-
 Catholyck Burger van s'Hartoghenbosch aen
 GVILLIAM VERDVSSSEN, Courantier tot Ant-
 vverpen, over eenen seeckeren Brief van
 Londen geschreven, en in syn Druc-
 kery gedrukt, aengaende die ver-
 maerde Zee-slach tusschen den
 Spaenschen ende Hollant-
 schen Admirael.

s'HARTOGHEN-BOSSCHE,
 Voor Ian van Dockum, op de Marckt
 inde vvitte Lavoir.

1 6 3 9.

N° 40

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
ART AND
ARCHAEOLOGY
OF THE
UNIVERSITY OF
CHICAGO

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
ART AND
ARCHAEOLOGY
OF THE
UNIVERSITY OF
CHICAGO

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
ART AND
ARCHAEOLOGY
OF THE
UNIVERSITY OF
CHICAGO

Eck hebbe met groote blytſchap utwe miſſive/die D. E.
Iamp belieft heeft toe te ſenden/ghelēſen/ende daer uyt
 overſtaen/die extraoꝝdinare groote Victoꝝie/die de Heer
 ons ter Zee onlanꝝ verſcent heeft/ende dat dooꝝ het
 kloeck belept/ende de wackerheyt van onſen manhaftigen Ad-
 mirael Marten Herpertſſen Tromp. Ick en can D. E. niet geſeg-
 gen/hoe ſeer dat my die ryding verheucht heeft/ende mijn hart
 opgetrocken/om Godt vooꝝ dien on-uytſpreeckelijcken ſegen/
 ende Victoꝝie te loben/ende te dancken. Zoo ons Vaderlandt
 oyt ooꝝſaek gehadt heeft/om Godt vooꝝ zyn weldaden te danc-
 ken/ſoo iſt nu tijt/om hem daer vooꝝ te dancken. Want dien
 ſpaenſche Pharao iſt in de zee geſtoꝝt/en zyn gantsche zee-macht
 (daer hy ons mede meynde te krencken) iſt vernielt/en te ſchan-
 de geworden. Certijts in ouden tijden iſt gepꝝopheteert/ (ghe-
 lijck wy leſen numeri 24. cap.) Dat de ſchepen uyt Chitim den Affur
 ſouden bederven;ende nu ſien wy heden ten dage vooꝝ onſe oogē/
 dat de Hollantſche/ende Zeeuſche ſchepen den ſpaenſchen Affur
 hebben bedurben. Wat een groote ſaek dat dit vooꝝ t'lant iſt/
 ran D. E. na utwe groote wijsheyt/ende verſtant//dat D. E.
 van ſulcke ſaeken heeft/beter verſtaen/als ick t'ſelbige ſoude
 connen ſchꝝyben.

Certijts antwoꝝde het Oraculum Apollinis, als die van Athe-
 nen raet vꝝaechden/wat ſy tegen die groote macht van den Co-
 ninck Xerxes, (daer hy Griekenlant ſoo te water/als te lande
 mede benaude/ende die van Athenen haeren ondergang mede
 geſwoꝝzen hadde) doen ſouden/ ſoo gaf Apollo (ſegge ick) tot
 antwoꝝdt Salus Attica in muris ligneis, het welbaren van die van
 Athenen beſtaet in houte muꝝzen:

Daer van als yder een zyn meyning ſepde/ ſo was Themisto-
 cles van abbijs/batmen hem te ſcheepe ſoude begeben/en Xerxis
 blote ter Zee aentaſten; gelijk oock geſchiet iſt;ende de victo-
 rie

A H.

rie

1640

rie is aen de zijde van Themistocles. ende die van Athenen gebleven; t'welck Xerxes stende/so is hy upt verbaestheyt gaen lopen/ende heeft sich ter nauwer noodt van een visscher met een cleyn scheepken ober de hellepontische Zee laeten oversettē; Mardonius met een grooten hoop soldaten te voet en te paert in Griekenlant latende/die alleyns kens van honger vergaen/bā ongemack gestorven/ende van haere vbanden geslagen zijn;en die van Athenen zijn doot de houte muiren/ dat is doot haere scheepvblate ter Zee behouden/ende overwinners geworden.

Ebenso ist oock ghestelt met ons Hollanders/ende met dese onse gemieerde Provincien; Onse welstant/ende behoudenis is gelegen in onse houte paerden/dat is/in onse schepen/en in onse Zeebaert ende macht ter Zee. Wy so verre wy die behouden/so zijn wy behouden/maer so wy die verwaerlosen / so zijn wy verlozen. Wy hebben een rijt lang weynich geluck gehadt ter zee; waer t'aen onthoocken heeft/is beeter te dencken/ als te schryven. Maer nu wederom een Zee-man tot eē Admirael/ende goeden boozganger gecregen hebbende/ so sal onse schade lichtelijck gerepareert/ende onse oude eere/ende re putatie/die wy altoos ter zee gehadt hebben/ wederom in bozigen standt geresitueert worden.

Men soude te lant lang oorlogen/ eer wy ons by souden oorlogen; ende ondertusschen worden onse middelen uptgeput/en de gemeynte verarmt/ende claecht van alte groote schattingē/ende impositien/die sy beswaerlijck connen opbrengen.

Maer den Oorloch ter zee die can het lant stellen in eenē verseeckerden stant/en dē Coninck van Spanjen so matteren/ dat hy geen lust/noch geldt meer hebben en sal / om ons te lande te beoorlogen. Vraecht ghy hoemen dat doen sal? men sal diē erfbant van onsen staet in Westindien bestormen /ende quellen/ende geen rust laten/tot dat wy hem zijn silverblotē afhandich gemaectt hebben/en daer dan syn zenuwen afgesneden zijnde/so sal hy hier nootsaeckelijck moeten vallen.

Carolus Scribanus een Jesuwijt van Antwerpen/in zijn Politico Christiano, libr. 1. cap. 42. spreekende van onse West-indische Compaignie/die sept smadelijck/De occidentali societate haecenus nihil

nihil nisi nomen est, dat is/het enig niet dan eenen p delen naem/
en wint met de West-indische Compagnie in Hollant. Maer
de Coninck van Spangen heeft eenige iaeren herwaerts/ende
insonderheyt met t' verlies van zijn Brasilien / wel vernomen/
dattet met de Westindische Compagnie geenen p delen naem
is. Pieter Heyn heeft hem ooc ober eenige jarē met het verobe-
ren van zijn silver-bloot wel geleert. En den Admiraal Pie de
Palo, of Houtebeen, die salt hem in toecomende tijden misschien
noch beter leeren.

Maer om wederom te keeren tot onsen bailjanten Admiraal
Tromp. Is dat niet een upnemende grote couzacie/ en cloeck-
moedicheyt geweest/dat hy die machtige spaensche Vlote/be-
staende in 67. seplen (gelijck D. E. schijft) ende daer onder
veel Gaelhoenen/dat hy die met sulcken kleynē getal van sche-
pen (die als musen waren ten aensien van Oliphanten) heeft
derven aentasten/so datse de vlucht moeste nemē / ende haer on-
der Engellant verbergen ? dewelcke hy daer nae met meerder
schepen versterckt zijnde/daer upt gerucht / ende tenemaal ge-
ruineert heeft. O cloecke heroijcke daet/die weerdich is in alle
Chronijcken vermelt te worden ! Soo't nu noch de maniere
was/ de victorieuse zee-helden met zee-croonen te becroonen/
(gelijck t'eertijts by die wijse Romeynen (oprechte beloonders
der deuchden) geweest is) voozwaer onsen Zee-helt soude wel
een drie dobbel eere-crans/ende zee-croon verdient hebben.
Die kloecke Admiraal Iacob van Heemskerck, als hy de spaen-
sche schepen in Spangjen/selfs onder het geschut van Gibzal-
ter aengetast/ende vernielt hadde/ so heeft hy naechijn doot/tot
een loon/ en eeuwigē gedachtenis van zijn vromicheyt eē eer-
lijck grāff-schijft in de oude Kerck van die van Amsterdam
verkregen/namelijck/een Konincklijke Kroon boven zijn wa-
pen/ met dit lof-ghe'dicht onder die uptghehouwe zee-strijt in
albaster.

Heemskerck die door het ys, end t'yser derfde streven;

Liet d'eer voor t'Lant, hier t'lyff, voor Gibraltar het leven.

Wat lofen croon heeft dan desen kloecken / ende wackeren
Admiraal Tromp niet verdient/die met sulckē mannelijcke cou-

A ij.

ragie

K. 40

ragie sulck een machtige vloot eerst met wepnich schepen aengetast/ende verjaecht/ende daer nae met meerder schepen verniet heeft? Belgicæ Provinciae te maris Dominum statuent, & orbis in mari. (sept die selbige voornoemde Jesulwpt aen den Coninck van Spangjen/in zyn vleyende dedicatie van dat selve boeck:) doo? Belgicas Provincias verstaende de verheerde Provincien/als Vlaenderen/Brabant/ende soo voozt. Als of hy wilde seggē/dat de Coninck van Spangjen doo? Duynkercken,ende Oostendē meester sonde worden over de Zee/ende doo? de Zee / over de geheele werelt.

Maer ick hoope/ende vertrouwe/dat onse saeckē ter zee/die wat verachtet waren /doo? desen Zee-heldt/ ende schrick van Spaenjen/(als doo? een gesegent middel/ende instrument ons van Godt toegesonden) soo sullen geredzesseert worden / en de saecken des Coninck van Spaenjen doo? dese neerlage so sullē verstelt wesen/dat hy tot zyn groote schade wel anders bebinden sal/ja dat hy het gebiet ter zee daermede tenemael sal quijt wesen/ende dat wy met zyn eygen afgenomen Gaelloenen / en schepen/zyn Custen/ende Landen so infesteren sullen / dat hy ons in toecomende tijden met zyn vloeten niet meer en sal quellen/of besoecken.

Maer mijn Heer/ick verbele D. E. misschien met mijn lang schryvens; de hartelijcke blijtschap die ick hebbe over dese victorie/maecht mijn penne los/en doet my meer schryven/als ick voorgenomen hadde / ende als uwe occupatien misschien wel verdragen connen. Doch eventwel eer ick besluypte/ so sal ick de bymoedicheyt nemē om doo? dese occasie D. E. noch te verhalen/ende inde memorie te brengen een notable Acte van onse oude Hollantsche bymoedicheyt ter zee/die nu doo? desen byzomen Zee-heldt wederom verniet wort.

Want dat onse Hollanders kloeck ter zee zyn / dat en is van heden/noch van gisteren niet/maer dat is heel out: Ick en wil hier niet verhaelen/dat Iulius Cæsar, al voo? Christi tijden / de bymoedicheyt der Batavieren ter zee/en te water beproeft heeft; want doo? hulpe/ende assistentie van haer/ende hare schepen/ende scheeps-volck/so heeft hy Britanniam, dat is/ Engelandt bemach-

hemachticht/ende overwonnen : gelyck de oude hystozien daer
van getuygen. Soo hooghen wil ick hare vromicheyt ter zee
niet ophalen : maer ick wil blyven by onse tijden / en eenwen/
inde welcke wy pzeube genoeg binden van hare dapperheyt :
Want inde hystozien van t'jaer 1438. (op dat ick alle andere
exemplen voozby gae) daer lesen wy / dat de Hollanders sul-
cken schoeckheyt ter zee berhoont hebben/ende sulcke groote vic-
tozien bevochten/datse daer doo niet alleen grooten lof / maer
oock eenen onsicchelijcken naem over al gekregen hebben / soo
datse van een yder ontsien ende gezeest wierden. Want als
de Oostersche Steden aen de Baltische/oft Oost-zee gelegen/
met de Venetianen/ende Spaenjaerden/ (die doen inde Oostzee
veel traffijckeerden) een contract gemaect hadden/om de Hol-
landers met geweldt upt de zee te houden ; soo hebben sy (doch
met hare groote schade) bevonden/ dat de Hollanders ter Zee
veel vermochten. Want als de Oosterlingen haer geen recht
wilden doen op't versoek van haren Graef/Hartoch Philips
van Bourgundien/over de schade aen haer/ ende haere goede-
ren vanden Spaenjaerden / gheduyzende dit accoozt met haer/
gedaen : soo hebben de Hollanders haer openbaere vyantschap
aengeseyt/ende haer ter Zee toegherust / om haer rebengie te
nemen/ende haer gheleden schaede wederom te recupereren.
Met haere oozloch schepen dan in zee comende/bergeselschapt
met de wackere Zeeuwen/ die sy tot hulpe ghenomen hadden/
so hebbē sy de Oosterlingē ter stont sulckē afbreuck gedaen/dat
sy haer 20 schepen hebben afghenomen/ende daerby de Custen
ende havens van Spaenjen/ende Portugael soo geinfesteert/
datter quasi een schip upt of in mocht/ende hebbē van haer/
ende den Venetianen veel schepen op zee genomen: ende al wat
van haer na de sond voer/dat maectense tot prijs. In summa/
hebben hare schade in cozten gerepareert : ja domineerden so
op de zee/ende joegen hare vyanden sulcken schrik aen/ dat sy
de Noord-zee niet langer en dozsten bebaeren. Wes-halven de
Hollanders boven op hare masten ende stengen besemen voer-
den/tot een teecken/dat sy de zee gevaecht / en gesupbert had-
den van die boeven/ende roovers die andere het hare ontnamē.

Daer

N° 40

Daer woert gesept/dat een Burgemeester van Dantzick (Henrick Kape Silber genaempt) dese neerlach/en schade dē Oosterschen steden voorsept heeft/siende dat sy den Hollanders haer verfoeck van restitutie van hare goederen/ende geleden schade affloegen. Siet toe (seyde hy) dat ghy de Hollandtische Leeu niet en tercht, noch wacker en maect, op dat hy u niet en come te vernielen:

De Coninck van Spangjen heeft nu oock tot zijn groote schade wel vernomen/dat de Hollantsche Leeu is wacker gemaect/ende dat hy klauwen heeft/om te verscheuren.

Maer mijn Heer ick misbruyck uwe patientie al te seer; besluptende dan/so wensche ick D. E. alles goets toe/ende recomandere D. E. van gantscher herten de West-indische Compagnie/die D. E. hebt helpen oprechten/ende daer D. E. altoos een groot lief-hebber/ende voorszander van geweest zijt. Tot welcken eynde ick D. E. dit gedicht toe sende.

Datmen den Coninck van Spangjen in
zijn West-indien behoort te
beoorlogen.

VV At moocht ghy op een Mom, dyn wack're crachten breecken,
En op een weerpatty, dien ghy niet doot cont steecken?
Hier is syn schaduw maer, waer tegen dat ghy strijt,
Doch hy vergaert de schat syns werelts breed, en wijt,
Hy sendt syn pijlen hier, hy sendt syn scharpe tanden,
Uyt syne rijke schuyt, van syne goude landen,
De spierse die u treft, waer door ghy valt, en daelt,
Die wort soo wyd gefocht, en van soo ver ghehaelt.
Die wech dan, Batavier, dient Spangen afghnsneden,
Op dat ghy met dien slach, dyn vyant meucht vertreden,
Voert ghy met ernst den krijgh, en waep'nen daer met hem,
Soo krijcht ghy hem met een, alhier oock inden clem.
Indien ghy hem aldaer, sult by de keele grijpen,
Soo sult ghy hem met een, alhier oock dootlyck nippen,
Indien ghy hem aldaer condt dwingen, ende slaen,
Soo ist met hem alhier, in Neerland oock ghedaen.

F I N I S.

Seer goeden Vrient Verdussen. *De groetenisse/*

Ick hebbe dien Brief, die uyt Londen geschreven/ende in uwe
 Zuckerij gedrukt is/gelesen/ende daer uyt verstaen/de
 gelegentheyt vande Spaensche/ende Hollantsche Vloote/
 ende hoe t daer mede vergaen is: namelijk / dat de Hollanders
 haer weynich daer over te verblyden hebben, dewylder soo weynich
 Spaensche schepen gebleven syn; ende datter wel 40. schepen van de
 Hollantsche Vloote manqueren, van de welcke 24. gebleven syn door
 het vier, ende geduyrich schieten van het Canon van het spaensche Schip
 S: Teresa, die den meestendeel der selver hebben inde gront geschoten.
 6 Santa Maria de Victoria wat groter miraekel is dit! de Geu-
 sen vermissen maer een schip/dat dooz haer eygen bzant schip
 verbrant is/ende S: Teresa heeft wel 24. inde gront geschote.

Alhoewel wy Catholijcken hier ten Bosch lichtelijck aen
 de miraculen geloben/ende geerne wat goets vanden Coninck
 van Spangjen hooren/en daer over onse hoofden op de markt
 dickwils t samen steecken/ soo en connen wy evenwel dese tij-
 ding niet gelooben/maer houden dooz een leugen-rijding/ende
 meppen vastelijck/dat desen Brief niet nyt Londen, maer van ee-
 nen Antwerpse Priester/of Jesuuyt geschreven is / om ons
 Catholijcken wat te troosten / ende tegens dese groote Geuse
 Victorie te consofteren. Want eplaes ! t'is niet dan al te waer-
 achtich/dat de Geusen een groote victorie gebochten/ ende des
 Coninx van Spangjen macht ter Zee geslagen / ende gebroke
 hebben. Wy weten sulx hier veel beter (ende ghelyeden oock te
 Antwerpen/somen t maer seggen mocht) alst van Londen soude
 connen geschreven worden. De Schepen ende Gaeljoenen des
 Coninx/die uyt zyn Vloot genomen zyn/die leggē in Holland/
 ende Zeelant al inde habens/ende op de ree/ende menichte van
 menschen hebben die met hare oogen gesien/ en met hare voete
 betreden. Ende daerenboven veel Officiers/ende soldaten van
 ons Garnisoen alhier (die de schepen hebben helpen nemen/
 verbranden/ende inde gront schieten / en de Spaenjaerde daer
 af met wipsenden in de Zee hebben sien verdyncken)die hebbe
 B. ons

N°. 40

ons sulx vertelt/en levendich hoe't gegaen is/beschreiben: soo dat wy't moeten geloben/of wy willen/of niet en willen/ ende daer aen int minste niet en hebben te twijffelen. Den Hollandsche Admirael/die dit werck gedaen heeft/die is ooc al behouden inden Hage gecomen/en heeft van zijne Victorie/ en wederbaren inde vergaderinge der Heeren Staten rapport ghesdaen. So dat wy't hoor groote dwaesheyt houden/ daer aen te twijffelen/en ons op't hoogste verwonderen/ datmen binnen Antwerpen sulcke brieven derft drucken; en dat noch meer te verwonderen is/met visitatie/en approbatie van d'een/of d'andere van de Geestelicken. Hebben dan onse Geesteliche geen conscientie/dat sy sulcke dingen/die soo notoir zijn/en die sy in haer eygen conscientie weten waerachtich te zijn/ dat sy die so stoutelyck derben lochenen/en de lichtghelovige Catholicken daer mede abnseeren? Doozwaer dat is seer qualijck ghedaen/en al doen sy dat met een goede meyninge ten dienste/ ende tot doozstant van hare Moeder de Roomsche Kercke/so en ist ewelwel niet te excuseren. Men en moet om best wille niet liegen; noch geen quaedt doen/op datter goetd upt come: maer men is schuldich in allen dingen de waerheydt te spreken.

Doozwaer wy Catholicken hier ten Bosch zijn grootelijcx geergert aen sulcke openbare leugenen/daer uwe brieven/ en couranten ordinair mede ghespeckt/en ghestoffeert zijn; dese faute moet ghy dan beteren/of ghy soud u credyt niet alleen by de Geusen (die met uwe Couranten/ en tydingen gemeenlijck spotten) maer oock by ons Roomsche Catholicken verliezen: Want op dat ghy't verstaet/Monsieur Verdussen; met den Geusen dagelijcx hier verkeerende/so worden wy wat wijser/ en en laten ons so licht met een praetgen niet papen/ gelijck wy plegen/en gelijck beele Roomsche debotarien noch doen/ die van dat oude/roomsche/ingewikkelde ghelove zijn.

Wilt v. l. dan seckerlijck weten/hoe't met die twee Blaten gegaen is? Ich salt u cortelijck verhalen/en dat upt dē mont/ende het rappoort van den Hollandschen Admirael selver. Van des Coninx van Spaenjen Blote/waer vā noch 33 grote schepen in Dupns lagen/14 kleene te booren na Dupnkercken ghe-

gheblucht/ende met siecke/en gequetste soldatē geeschappeert
 zijnde) so zijnder so verbzant/gesoncken/ op t' d'zoogh gejaecht/
 innde g'zont geschoten/als genomen/en opgebzacht ontrent de
 40 schepen/so datter maer 12 of 13 ontcomen zijn/ ende die half
 reddeloos/en wel dooz'najt/en dooz'schoten: Waer vaneenige
 in Duyns op't strandt gejaecht/en aldaer (somen seyd) aen de
 Enghelsche vercocht zijn; en 7 of 8 bande resterende met den
 Admirael Don Antonio d'Oquendo by Duynkercken int schuer-
 ken ter nautwer noot ontblucht/en gebercht spn den Admirael
 daer na oock noch gesoncken zijnde. Hoe willecom dat diē d'ap-
 peren spaenschen Admirael/den Royalen Prince Cardinael (die
 daer ober van rou siecke te bedde lept/ somen seyt) gheweest is/
 condt ghy nae ulwe discretie selver wel afnemen.

Van die 18 spaensche schepen, die ghy schrijft, noch in Duyns overich
 te syn, ende sonder perijckel liber, ende vry te leggen, ende van die 9.
 schepen by Wicht, ende meer andere, die noch in assureantie syn, ende by
 den anderen (so ghy segt) vergadert worden, ende van syn Majesteydt
 van Engelants schepen nae Duynkercken soudē geconvoyeert worden;
 is maer een pdel pzaethē/om de kinderē mede te papē; cozdate
 lypden alhier (en oock de Patres, en Priesters tot Wutwerpen) die
 weten wel beter. Soo dat wy Catholijcken ons van die slach/
 of victorie niet seer te beroemen en hebben; ten waer wy dat
 dooz' victorie wilden reekenen / dat dien vromen Admirael
 d'Oquendo (t' hooft van die Vlote) noch ontcomen is: maer t' is
 een quaeden crijch/daer't al blijft.

Ik duchte dat den Coning van Spaenjen zijn rekening al
 anders sal maken/en dat de bode van dese victorie/ (al bzacht
 hy schoon dien Londenschen bries mede) zijn Majesteyt niet
 seer willecom en soude wesen. Wijders dat pzaetgen van die
 schaede, die de Duynkerckers onder de Hollantsche Haering-buysen op
 Zee souden ghedaen hebben, die sy meest gecregen hebben; ende die vic-
 torie, die de Portugesen in Brasil by Pharnambucotegens de Hollanders
 souden gevochten hebben; daer en weten wy hier niet van; maer
 hondent dooz' verducht/ende gelogen/om tot een consoztatijfken
 te dienen dooz' onse slauhartige Catholijcken/om niet alte seer
 dooz' dese d'oevige neerlage des Spaensche Conings te altere-
 ren/ende te verflauten.

B ij.

Maer

N°. 40

Maer dese Victorie/die de Geusen ter Zee tegens den Coninck van Spaenjen gebochten hebben is niet alleen ghewis/ ende seecker/ende buypen repzoche/maer oock seer groot/ ende avantagens/jae inestimabel: die de Coninck soo op de ribben stoot/dat hyt wel thien jaren lang voelen/ ende heugen sal/ eer hy sulcken Vloot ter zee wederom equiperen can: ondertusschē sal Brasilien (daer hy de helft al van quijt is) boort tenemael inde kaers vliegen; ende daer hy zijn silver-vloten(die hy jaerlijx verwacht)sullen groot perijckel lopen/ om van Pie de Palo, alias Houtheen, hem afhandich ghemaect te worden; waer door hem zijn senutwen afgesneden/ ende zijn gelbt genomen sal worden/daer hy zijn oozlogē hier in Neerland/en ooc in Duytslant tot assistentie vandē Keyser/dus lange mede geboert heeft

Of de Spaenjaers hare silver platen in Engelandt ghelost hebben/en de Hollanders maer pdele rompē van schepen hebbē laten niemien/gelijck sommige hier seggen/ en weet ick niet: so jae/t sal goet zijn/datter noch wat silbers overgebleven is/om de soldaten(die daer op wachten) hy u wat te papen/ op dat se niet en comen te muypeneren: so niet/ so sullender sommige inde rijke Zee verbronzicken zijn/ ende oock sommige sulle met de spaensche kasacken/en goude ketens/ en krupcen/de Geuse soldaten/en maetrofen tot een buyt geworden zijn: Want ghelijck wy hier hoozen/den Hollantschen Admirael(die een lieffhebber der soldaten/en soldaten is) haddet zijn volck altemaelt ten besten gegeven. t' Was hem genoeg/dat hy die machtige Vloot/en de Spaensche schepen vernielt hadde/ en dat de eer aen hem/en de Victorie aen't lant quam.

Hoe veel duysent Spaenjaerden datter wel verbronzickē/inde lucht gesprongen/verbrant/vernielt/en oock gebangen syn/en can ick so juyst niet wetē: t' Is seecker/dattet getal seer groot is/ende dat van die vijff/of ses-en-twintich duysent/so soldatē als matrosen/(die wyt Spaenjaers/Portugesen/ Discapens/ Neapolitanē/ende Duytserckers inde Corouigne gemonstert waren/ende veelē daer van hare Ouders/en Vrouwen ontrocken) de helft daer van/jae het vierdepaert haere Moeders/ en Vrouwen niet en sullen t' huys comen.

soo

Soo dat dese Victorie der Geusen in aller manierē vooz den
 Coning van Spaenjen seer schadelijck/en vooz de Geusen seer
 groot is; ende by dat verlies/dat sy het voozdedn jaer by Callo
 hadden/int minsteniet te vergelijcken is; Want een schip nyt
 13. of 14. die sy nu vande Coninckelijcke Vloete become hebbe/
 is costelijcker als alle die 70 of 80 kleene schepē/die de Geusen
 doen by Callo lieten leggen; en vooz die wepnige vaendels/heb-
 ben sy nu een grooten hoop vlaggen / en wimpels met Bour-
 goensche krupcen ghekrege: Op dat ick verswoppe al dat
 schone geschut/dat de Coning op dese Vloete gehad heeft/waer
 van de Hollanders een groot deel in handen hebben/en de reste
 versoncken is/sulx datmen gist/datter wel 2000. stukken ghe-
 schuts aen des Coninx zijde gemist worden; Waer van eenige
 op het nieuwe fort alhier/(dat met dicke steene muren onlang
 opgemetselt is) sullen ghebracht worden/om onse Boffenaers
 (dien soo heel veel goets niet toevertrout en wort) daer mede in
 debotie/ende in ordze te houden.

Dese Victorie en schryben de Hollanders niet toe onse T.
 Vrouwe/Maria de Victoria, (ghelijck onse Catholijcken te Callo
 hare victorie deden:) maer sy schrybent toe den Godt vanden
 Hemel/den Heere der heerscharen; en daer beneffens de bail-
 jandise/cloeckmoedicheyt/goet beleyt / en wackerheyt van die
 vromen Zeeheld/den Admirael Tromp, met zyn wackere Hol-
 lantsche/en Zeeusche Maet-rosen/en Zee-hanen / dewelcke
 hare oude eer/ende reputatie nu wederom hebben ghekrege /
 nuse van een ervaren Zeeman gestiert/ ende geleyt zyn.

Nu tot wat eynde dese machtige Spaensche Vloete vanden
 Coning van Spaenjen herwaerts gesonden is/ende waer't op
 aengesien/ende gemunt is gheweest/off op Engelandt/off op
 Denemercken/off op Schotlandt/off op Emderlandt/of op Zee-
 landt/ende specialijck op Wlissingen/(gelijck veele van onse Ca-
 tholijcken hier meynen) en is ons soo niet bekend; de tijdt/die
 alles int licht brengt/salt misshien noch wel openbaren. Dat
 sy met die groote schepen de haeben van Duxkercken alleen
 souden gemeynt hebben te beseplen/ en can ick niet ghelooven.
 Immers/watter van sy t' desseyn des Coninx is mislukt; die

B ij.

ver-

40

verschickelijke macht is tot een wint/ en roock verdwijnen;
en die groote schepen/die als bergen en rasielen inde Zee lagē/
zijn doo? Godts machtige hant vernielt/ en inde gront gesloet/
en veel arme menschen van haer eygen natie/ zijn daer doo? om
hals gecomen/waer van de Ouders/ Vrouwen/ ende kinderen
deerlyck te beklagen zijn.

Maer mijn Vrient/ ick bedroefte misschien u hart al te seer
met het verhael van alle dese dingen. Dit sal ick u alleen noch
schypben/dat wy hier niet en wetē/waer wy ons aensicht ber-
gen sullen/upt schaemte van wegen die groote vzeucht/ ende
vzeuchden teekenen/die wy hier onder den Geusen sien. Wāt
op haren dancdach/die sy in hare Kercke ghehouden hebben
over dese Victorie/so hebben sy groote triumphē bedreben met
klocken te luyden/met pecktonnen te branden/ met het geschut
rontsom de Stadt dziemael te lossen/met vierpylen te werpen/
met bloten en schepen van vierwercken over touwen teghens
malcanderen te laten bechten/ en andere vzeuchden-teekenen
meer te bedryben in spijt van onse Catholicken/so dat wy nau-
lijx op de straten hebben derben verschijnen/om die victorie-te-
kenen der Geusen te sien/also ons dat een recht cordolium, ende
crebeteur int hart was.

Wy moeten nu swygen van Callo cael af: ja waer wy comē/
wy moeten nu hoozen/datter den spaenschen Admirael cael af
gecomen is/en dat hy enen bloden nyl gheweest is/die niet en
heeft derben bechten; en dat de Coning van Spaenjen eē sotte
daet gedaen heeft/dat hy sulcken costelicken vloot onder t' be-
lept van sulcken Admirael in dese Zee gesonden heeft/om van
de Hollanders vernielt te wordē. Ende dat noch het alderspij-
tichste is/dat de Hollanders nu met de Spaenjaers eē jubilee-
jaer gehouden hebben/ter gedachtenis van die verslage spaen-
sche vloete int jaer van 88. over 50 jaren. Seggen doch/dat
geduyzende dese oorlogen noyt meerder of grooter victorie van
de Hollanders tegens den Coninck van Spaenje gebochtē is/
en tot meerder reputatie van't lant: jae dat dese Victorie van
meerder consequentie/en importantie is/als het innemē vande
Bosch/en andere diergelijke dingē meer/die onverdzaechelijc
boo?

booz ons zijn te hoozen. Maer wat willen wy doen? patienci
 perforce. Wy mogen hopen/ dat ons dese geusche Victorie eē
 trebes sal toebzengen/ en dat wy alsoo eenmael van dese bloe-
 dige oozlogen/ ende met eenen van die sware schattingen sullen
 bevrijt worden/ waer nae wy van harten verlangen. De blpde
 tydingen van dese Victorie en laten sy niemant gebzeck lijdē/
 maer schzypben die aen alle hare geallieerden/ ja latē die clinc-
 ken booz geheel Duystlant/ selfs tot in het Hoff van dē Kēpser
 te Weenen; tot vzeucht/ en vermaeck van hare vzienden/ ende
 tot confusie/ ende verschezkingen van hare vanden. Terwyl
 ick dit schreef/ so wiert my aengheseyt/ dat Capiteyn Colster
 (die vanden Admirael Tromp niet eenige oozloch schepē in Zee
 gelaten was/ om die boozt swan die Dupnkercksche boeben/ en
 roovers te schupmen/ noch eenige schepē vande Dupnkerckers
 geslagen heeft; watter van is/ salmen upt Hollant haest wetē.
 Van de Haering-buysen, daer ghy ghewach van maeckt, dat de Duyn-
 kerckers daer dapper onder gheweest hebben, en is gants niet aen;
 want sy comē dagelijx met veel harinc inwen zijn meest in salbo

Wat aengaet de tyding van Brasilien, waer van ghy schrijft, dat
 de Coning van groot Britannien seecker advys uyt Westjndien gecregē
 heeft, dat de Hispanische eenen aenslach op Pharnambuco gehadt hebbē,
 ende dat sy in dien eersten aenval 540 Hollanders verslagen hebben, en
 voor de tweede reyse ontrent 1500 soo dat sy daer met grooten jammer
 om secours riepen, ende soo die niet haest en quame, dat het selve soude
 verloren worden, jae nu al gehouden wiert verlooren te zijn. Dat is eē
 verdichten Jesutoptschen leugen / die haer selben beschaemt:
 ende daer de Westjndische Bewinthebbers (welcke die saecke
 naerder als den Coning van Engelandt raecht.) gans geen ty-
 ding van en hebben. Aae contrari is veel eer waerachtich.
 Want daer comt seecker advys met schepen upt Brasil / dat
 onse saecken te Pharnambuco, te Pariba, en in andere veroverde
 plaetsen daer ontrent/ noch heel wel staen / ende dat de Portu-
 gesen tot groote extemiteyten/ en gebzeck van vitzes / en an-
 dere behoeftricheden in de Bahia vervallen zijn; ende soose niet
 promptelijck met schepen upt Spaenjen gheassisteert en wor-
 den/ dattet met haer ghedaen is.

B iij.

ghe

40

**Gelijck upt eenen spaenschen geintercipieerdē brieſ/ geſchreē
in Junio laeſſeden upt de Bahia de Todos os ſanctos vā ēē ſpaens
eedelman Don Antonio d'Igual Caſtillo, aen den Ridder Thomas de
Ibio Calderon haet vā oꝛloge in Spaenje ooc genoch te ſtaē is.**

Waer van het extrackt aldus luyt. Sedert de comite van de
Armee, wort ſeer ghearbeyt, om die te verſtercken, ende in poſtuyr te
brengen, om tegens den vyant te gaen; doch alles gaet ſeer langſaem toe.
alſoo het lant gheheel onvoorsien is vande nootſaekelyckheden, die daer
toe vereyſcht worden; ſulx dat de ghenomen reſolutie gheen effect can
forteren. **Ende daer nae inden ſelven Brieſſ vanden aenſlach
op Phernambuco ſpreckende/ ſoo ſeyt hy;** Daer en can niet uyt-ge-
richt worden, overmits het ons aen volck, vivres, geldt, ende den treyn
van t' gheſchut ontbreeckt; Den Velt-tocht van den Velt-overſten Don
Lowys en heeft niet gheopereert. De Vivres van Rio de la Plata en com-
men niet; ende van Spaenjen en comt niet alleen geen ſecours, maer ooc
geen ſchryvens. De Heere wil ons helpen: ende ſoo daer niet met den
eerſten ſecours en comt, ſal alles, dat hier voor handē is, voorts van t' ſelfs
conſumeren, alſoo hier geen capitael is, ende het lant niet machtich en is
hem ſelven te onderhouden. Het gaet nu nae de twee jaeren, dat ick hier
ben, ick bidde dat V. E. my uyt deſe miſerie trecken wilt tot eenige an-
dere occupatie, hoe beſneden dat die oock ſoude moghen weſen, want
al ben ick jong, ſoo ghebreeckt my gheſontheyt, ende luſt om te dienen;
ſoo V. E. my niet gheordineert hadde de Armee te verwachten, ſoude al
over lange in Spaenjen gheweest hebben. &c. **In ſumma/ de Spaen-
jaers zyn Brazilien moede/ en geven de ſaek verloozen.**

**Met welke tijding/ contrarj de utwe/ ick deſen tegenwoꝛ-
digē eyndige; V. E. biddende mijne vꝛpmoedicheyt ten beſten
te dypden/ die niet voozt en comt dan upt ēē goet oprecht harte/
om v. l. de waerheyt (die u daer noch onbekendt ſchijnt te we-
ſen) te openbaeren. Hier mede gegroet. Ende groet doch ſeer
den Viſitateur/ ende Appꝛobateur van utwe brieven/ ende cou-
ranten/ ende ſeygt hem dat hy op een andere tijdt wat nauwer
toeſiet/ ende vooztaen ſulcke grobe Leugen en niet meer door de
monſtering en laet paſſeren; op dat wy om uwent wille niet
meer belacchen en wordē. Met haest inſ Hartogenboſſche op
S. Martens dach/ den 11. Novembꝛis. 1639.**

Uwe onbekende Vriendt, tot
uwen dienſte bereydt.

